

## Metodiniai patarimai rengiantis menų brandos egzaminui

*Parengė Žydrė Jautakytė*

### Menų brandos egzamino organizavimas

Rengimasis menų brandos egzaminui yra kūrybinis procesas, per kurį kandidatas sukuria autentišką(-us) kūrinį(-ius) arba pasirengia savitai interpretuoti kitų autorių kūrinius ir pristato juos vertinimo komisijai.

Menų brandos egzaminas vykdomas kovo–gegužės mėnesiais. 2013 metais egzamino pradžia yra kovo 8 dieną, o pabaiga – gegužės 29 dieną.

Menų brandos egzamino centru tampa ta mokykla, kurios mokinys pasirenka menų brandos egzaminą. Mokyklos vadovo įsakymu:

- kandidatui paskiriamas egzamino vadovas, turintis jį konsultuoti ir vertinti pasiekimus vykstant kūrybiniam procesui;
- patvirtinama kandidato pasirinktas egzamino dalykas ir kryptis;
- patvirtinama egzamino vertinimo komisija, sudaryta iš dviejų dalyko mokytojų ir komisijos pirmininko, kuris nebūtinai yra dalyko specialistas. Jei mokykloje trūksta dalyko specialistų, mokyklinio brandos egzamino vertinimo komisijos sudarymas derinamas su savivaldybės administracijos direktoriumi ar jo įgaliotu asmeniu.
- nustatoma kūrybinio darbo pristatymo data, patalpos, atlikimo ir eksponavimo vietos, kūrybinio darbo pristatymo formos. Rekomenduojama kūrybinio darbo pristatymą 2013 metais įvykdyti iki gegužės 15 dienos. Brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos apraše nurodyta: „34. Technologijų ir menų brandos egzaminai ir gimtosios kalbos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) brandos egzamino kalbėjimo dalis neatidedama“. Todėl suplanavus ankstesnę kūrybinio darbo pristatymo datą būtų išvengta nesklandumų, jei kandidatas susirgtų.

Kandidatui paskirtas egzamino vadovas:

- supažindina kandidatą su egzamino programa ir reikalavimais;
- prižiūri, stebi, analizuoja ir fiksuoja vertinimo lape kūrybinio proceso eigą, prireikus konsultuoja ir padeda kandidatui;
- įvertina kandidato darbą vykstant kūrybiniam procesui ir jo kūrybinio darbo aprašą;
- pateikia vertinimo komisijai kandidato kūrybinio darbo aprašą;
- pateikia vertinimo komisijos pirmininkui savo įvertinimus.

Vertinimo komisija sudaroma ne vėliau kaip penkios dienos prieš egzamino pradžią. 2013 metais menų brandos egzamino vertinimo komisijos turi būti patvirtintos iki kovo 1 dienos. Vertinimo komisijos nariai iš anksto aptaria kūrybinio proceso organizavimo ypatumus, reikalavimus dėl kūrybinio darbo aprašo pateikimo, kūrybinio darbo pristatymo pobūdį, vertinimo datas ir kt. Vertinant kandidato darbą negali būti keliami iš anksto neaptarti ir kandidatui nežinomi reikalavimai. Jei pagal reikalavimus mokiniams reikia atlikti ar sukurti du kūrinius, jie abu yra įvertinami atskirai. Šiuo atveju kūrybinio darbo įvertinimas yra abiejų programos kūrinių įvertinimų vidurkis. Egzamino vertinimo procesai parodyti 1 lentelėje.

<b>Kas vertinama</b>		<b>Kas vertina</b>	<b>Taškai</b>
Pasirengimo egzaminui <b>procesas</b>		Vadovas	Iki 30 taškų
<b>Kūrybinis darbas ir jo aprašas</b>	Sukurtas kūrinys (-iai) arba parengtos programos atlikimas	Vertinimo komisija	Vidurkis, iki 30 taškų
	Aprašas	Vadovas ir komisija	Vidurkis, iki 30 taškų
Rezultatų <b>pristatymas</b> vertinimo komisijai		Komisija	Vidurkis, iki 10 taškų
		Iš viso	Iki 100 taškų

### Menų brandos egzaminą reglamentuojantys dokumentai

[Menų brandos egzamino programa](#)

[Brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas](#)

[Menų brandos egzamino vykdymo instrukcija](#)

### Kūrybinio darbo pasirinkimo galimybės ir patvirtinimas

Kandidatai laikys meninio ugdymo dalyko, pagal kurio programą mokėsi, egzaminą. Egzamine kandidatai galės rinktis kūrimo arba atlikimo kryptis. Mokyklos vadovas savo įsakyme nurodo, kurio dalyko kūrybinį darbą kandidatas atliks. Pavyzdžiui:

menų brandos egzaminas, dailės kryptis;

menų brandos egzaminas, muzikos kūrimo kryptis;

menų brandos egzaminas, muzikos atlikimo kryptis;

menų brandos egzaminas, šokio kūrimo kryptis ir t. t.

Menų brandos egzamino programos prieduose nurodyti kiekvieno dalyko kūrybinio darbo reikalavimai. Kūrybinių darbų pobūdis pagal dalykus apibendrintai pateikiamas 2 lentelėje.

2 lentelė. Kūrybinio darbo pobūdis

<b>Dalykas</b>	<b>Kūrybinis darbas</b>
<b>Dailė</b>	Autentiškas pasirinktos dailės srities kūrinys. Pasirenkama iš: vaizduojamosios dailės (tapybos, grafikos, skulptūros); taikomosios, dekoratyvinės dailės (keramikos, tekstilės, metalo, medžio, odos dirbinių ir kt.); avangardinės dailės (hopeningo, akcijos, performanso, žemės meno, konceptualiojo meno, instaliacijos – pateikiama ir komisijai pristatoma įvykusio renginio aiškinamoji dokumentacija, vaizdo įrašai, nuotraukos, nurodoma tiksli data, vieta ir dalyviai); videomeno; kompiuterinio meno; dizaino; scenografijos (dekoracijos, kostiumų eskizų, lėlių teatro personažų – lėlių ar jų projektų).
<b>Filmų kūrimas</b>	Režisuotas filmas pagal savarankiškai sukurtą scenarijų DVD PAL

	720x526 formatu; filmo trukmė – nuo 5 iki 15 min.
<b>Fotografija</b>	8–10 fotografijų ekspozicija.
<b>Grafinis dizainas</b>	Smulkiosios grafikos dizaino produktas: skrajutė, lankstinukas, plakatas, firmos ženklas, logotipas, leidinio (knygos, žurnalo, laikraščio, bukletų) maketo išklotinė. Projekto vizualizacija: leidinio viršelio ir atvartų maketai, grafiniai meninio apipavidalinimo elementai, informacinių ženklų sistemos, firmos ženklų ar logotipų pritaikymo pavyzdžiai, techniniai brėžiniai ir kt. – pateikiama A2 (420×594 cm) formato planšete.
<b>Muzika</b>	2 skirtingo charakterio muzikos kūriniai: abu solo arba vienas solo, kitas ansamblyje; bendra kūrinų trukmė – iki 10 min.
<b>Kompiuterinės muzikos technologijos, muzika</b>	2 autentiški skirtingo charakterio kūriniai; kiekvieno kūrinio trukmė – nuo 3 iki 8 min.
<b>Šokis</b>	2 skirtingo charakterio ir žanro šokio kompozicijos: abi solo arba viena solo, kita poroje arba grupėje; kiekvienos kompozicijos trukmė – nuo 2 iki 3 min.
	Kandidato sukurta šokio kompozicija; trukmė – ne mažiau kaip 3 min.
<b>Teatras</b>	Vaidybinis etiudas (monoetiudas arba grupinis etiudas) pagal laisvai pasirinktą literatūrinį kūrinį; trukmė – iki 15 min.
	Režisūrinis etiudas pagal pasirinktą literatūros kūrinį; trukmė – ne mažiau kaip 15 min.

### **Kūrybinio darbo aprašas**

Menų brandos egzamino kūrybinio darbo aprašas yra aprašomojo, bet ne tiriamojo (mokslinio) tipo darbas. Todėl darbe neformuluojami mokslinio tipo darbams būdingi metodologiniai elementai – tikslas, uždaviniai, hipotezė, metodai ir pan. Aprašas rengiamas vadovaujantis reikalavimais, pateiktais kiekvieno dalyko prieduose „Egzamino reikalavimai“, pirmos lentelės antroje dalyje. Ši lentelės dalis vadinasi „Kūrybinio darbo aprašas. Vadovo ir komisijos vertinimo lapas“.

Programoje nurodyta, kad kūrybinio darbo apimtis turi būti nuo 2000 iki 6000 žodžių. Tai yra nemažos apimties rašto darbas. Už šį darbą kandidatas gali surinkti iki 30 taškų. Įsigilinus į reikalavimus aprašo turiniui matyti, kad apimtis vertinama 1 arba 2 taškais (skirtingai pagal dalykus). Vadinasi, daug svarbiau tai, **ka** mokynys parašys, o ne **kiek** parašys.

Aprašas rašomas viso kūrybinio proceso metu. Kuriant ir/ar repetuojant kūrybinį darbą, darbo vadovas nukreipia mokinį į informacijos tam tikrai aprašo daliai rinkimą ir aprašymą. Kūrybinio darbo aprašas bus prasmingas tik tuomet, kai jis bus tiesiogiai susijęs su kūrybos procesu, o aprašui renkama informacija padės tobulinti kūrybinio darbo kokybę.

Dėl aprašo titulinio lapo įforminimo susitaria vertinimo komisijos nariai arba naudojama mokyklos nustatyta forma.

Aprašo turinį parengia kandidatas, konsultuodamasis su vadovu. Detaliai sudarytas kūrybinio darbo aprašas padės mokiniui planingiau ir tikslingiau jį parengti. Prie kiekvienos turinio dalies būtų galima nurodyti, kurį programos reikalavimo punktą ji atitinka (skliaustuose nurodant reikalavimo numerį iš lentelės). Tai labai palengvintų vertintojų darbą, o pats kandidatas galėtų

matyti, ar aprašas atitinka visus reikalavimus. Siekiant, kad aprašas būtų autentiškas, daugiau dėmesio jo turinyje reikėtų skirti kandidato motyvacijos, meninių interesų ir patirties atskleidimui. Kandidatai skatinami kuo nuosekliau aprašyti savo kūrybinį procesą, ieškojimus, išgyvenimus ir pan. Taip pat siekiama, kad būtų aprašytas ne tik asmeninis, bet ir socialinis kūrybinio sumanymo aktualumas.

Aprašo tekstas gali būti iliustruotas. Kaip iliustracijas kandidatas gali pateikti analizuojamų vaizduojamųjų menų analogų pavyzdžius, savo darbo fragmentus, muzikos kūrinių partitūrų fragmentus ar išraiškos priemonių elementus (melodija, ritminis piešinys ir kt.) ir pan. Apraše skatinama pateikti schemų, lentelių, paveikslų, kuriuose atsiskleistų kandidato gebėjimas analizuoti ir apibendrinti informaciją.

Aprašo tekstas turėtų būti papildytas priedais, kurių paskirtis – užtikrinti, jog kandidatas nuosekliai atliko kūrybos procesą, analizavo kūrybinius analogus, išbandė keletą idėjos realizavimo galimybių. Prieduose pateikiami eskizai, filmo scenarijus, filmuotos ištraukos iš kūrybinio proceso ar pasirodymų, stebėtų analogų sąrašas, pavyzdžiai ar muzikos kūrinių, koncertų, spektaklių, filmų fragmentai; užbaigto kūrinio nuotrauka, nufilmuotas kūrinio(-ių) atlikimas, šokio aprašas, fotografijų, iš kurių buvo renkamos geriausios, visuma, kandidato kūrybinio proceso dienoraštis ir pan.

Bendrieji raštvedybos reikalavimai tekstui yra standartiniai: 12 pt dydžio Times New Roman šriftas, 1,5 intervalo eilutė, A4 formato popieriaus lapas, lygiavimas pagal abu kraštus. Darbas rašomas vienoje lapo pusėje. Puslapio nustatymai turėtų būti tokie: paraštės kairėje pusėje turi būti 3 cm, viršuje, apačioje ir dešinėje – 2 cm. Teksto nauja eilutė pradedama nuo krašto 15 mm. Puslapiai numeruojami nuo titulinio, tačiau tituliniame puslapyje numeris nerašomas. Tekste pateikiamos iliustracijos – lentelės, paveikslai, schemos – turėtų būti numeruojamos iš eilės ir turėti pavadinimus.

Citavimo pavyzdžiai:

- jei autorius minimas tekste, po jo pavardės skliaustuose nurodomi tik metai, pvz., *Pasak V. Pavardenio (2003)...; V. Pavardenis (2003) teigia, kad...*;

- perfrazuojant, t. y. paaiškinant turinio esmę savais žodžiais, ne cituojant tiksliai autorius žodžius, bet vartojant jo frazeologiją, taip pat būtina tiksliai nurodyti, koku šaltiniu remiamasi, pvz., *Daugelio autorių manymu, estetiškas ugdymas apima... (Pavardenis, 2001; Pavardenienė, 2002 ir kt.)*;

- kito autoriaus mintį galima atpasakoti (perteikti) savais žodžiais, nurodant šaltinį ir puslapius, kuriuose ji buvo suformuluota, pvz., *Meninio ugdymo srities įvade teigiama, kad ši sritis užtikrina ne tik mokinių kultūrinės kompetencijos bet ir kitų bendrųjų kompetencijų ugdymą. Tikslė minima mokinių estetiškos nuovokos ugdymo svarba (Vidurinio ugdymo bendrosios programos 6 priedas. Meninis ugdymas, 2011, p. 3-4).*

Raštvedybos ir citavimo nurodymai pateikiami remiantis Jolitos Kudinovienės metodine priemone „Meno edukologinių tyrimų metodologijos pradmenys“, p. 21–25.

## Kūrybinio darbo pristatymas

Kūrybinio darbo pristatymas derinamas su kūrybinio darbo parodymu – eksponavimu, atlikimu, demonstravimu. Kūrybinio darbo pristatymo paskirtis – pristatyti atliktą ar sukurtą kūrybinį darbą vertinimo komisijai ir jį trumpai aptarti bei atsakyti į komisijos klausimus. Reikalavimai kūrybinio darbo pristatymui pateikiami kiekvieno dalyko egzamino reikalavimų priedo trečioje lentelėje „Kūrybinio darbo ir aprašo pristatymas. Komisijos vertinimo lapas“.

Pristatymas turėtų būti parengtas žodžiu arba taip, kaip sutaria vertinimo komisija. Pristatymo trukmė apibrėžiama Menų brandos egzamino vykdymo instrukcijos 10 punkte ([http://www.egzaminai.lt/failai/3245\\_2013\\_menai-MBE-vykdyimo\\_instr.pdf](http://www.egzaminai.lt/failai/3245_2013_menai-MBE-vykdyimo_instr.pdf)). Taigi, numatant visą pristatymo trukmę prie nurodyto laiko dar reikėtų pridėti menų brandos egzamino programos reikalavimuose nurodytą kūrybinio darbo trukmę. Žinoma, tai aktualu tik tam tikrų menų dalykams (filmams, muzikos, šokio, teatro kūriniais).

Vaizduojamųjų menų dalykus pasirinkę kandidatai savo darbus turėtų eksponuoti pristatymo išvakarėse. Tuomet pristatymas vyktų vertinimo komisijos nariams žvelgiant į pristatomą kūrinį(-ius).

### Kūrybinio darbo pristatymo eiga (muzikos kūrinio pavyzdys)

1. **Kandidatas prisistato** komisijai ir pristato savo **pirmo kūrinio** pavadinimą, idėją, sumanymą, motyvuoja pasirinkimą (1.1.1. rišliai ir sklandžiai prisistato ir pristato savo kūrinius – komentuoja idėją ir sumanymą; 1.1.2. paaiškina pasirinktos tematikos asmeninį ir socialinį reikšmingumą).
2. **Kūrinys išklausomas**. Vertinimo komisija užpildo kūrinio vertinimo lapą.
3. **Kandidatas paaiškina ir įvertina**, kaip jam pavyko realizuoti sumanymą (1.1.3. apibūdina pasirinktų išraiškos priemonių ir temos ryšius; 1.2.1. įvertina, kaip pavyko realizuoti sumanymą).
4. **Mokinys pristato antrą kūrinį** – jo pavadinimą, idėją, sumanymą, motyvuoja pasirinkimą (1.1.1. rišliai ir sklandžiai prisistato ir pristato savo kūrinius – komentuoja idėją ir sumanymą; 1.1.2. paaiškina pasirinktos tematikos asmeninį ir socialinį reikšmingumą).
5. **Kūrinys išklausomas**. Vertinimo komisija užpildo vertinimo lapą.
6. **Kandidatas paaiškina ir įvertina**, kaip jam pavyko realizuoti sumanymą (1.1.3. apibūdina pasirinktų išraiškos priemonių ir temos ryšius; 1.2.1. įvertina, kaip pavyko realizuoti sumanymą).
7. **Komisija užduoda klausimus**, susijusius su kandidato kūriniais ir jų aprašu. kandidatas į klausimus atsako, argumentuodamas asmenine patirtimi, aprašo medžiaga ir pan. (1.2.2. sklandžiai ir argumentuotai atsako į komisijos klausimus apie kūrybinį darbą, darbo aprašą, pasirengimo procesą).
8. **Komisijos nariai užpildo vertinimo lapus**.

### Kūrybinio darbo pristatymo eiga (filmo pavyzdys)

9. **Kandidatas prisistato** komisijai ir pristato savo sukurtą filmo pavadinimą, kūrybinę komandą (1.1.1. sklandžiai pristato filmą ir kūrybinės komandos narius; 1.1.2. paaiškina pasirinktos tematikos asmeninį ir socialinį reikšmingumą).
10. **Vyksta filmo peržiūra**. Vertinimo komisija užpildo kūrinio vertinimo lapą.

11. **Kandidatas paaiškina ir įvertina**, kaip jam pavyko realizuoti sumanymą (1.2.1. įvertina, kaip pavyko realizuoti sumanymą).

12. **Komisija užduoda klausimus**, susijusius su kandidato filmu, scenarijumi, aprašu. Kandidatas į klausimus atsako (1.2.2. sklandžiai ir argumentuotai atsako į komisijos klausimus apie kūrybinį darbą, darbo aprašą, pasirengimo procesą).

13. **Komisijos nariai užpildo vertinimo lapus.**

Toliau pateikiame mokytojų parengtus kūrybinio darbo aprašo turinio ir kūrybinio proceso plano arba laikaraščio pavyzdžius:

[Dailės kūrybinio darbo aprašo turinio pavyzdžiai](#)

[Muzikos interpretavimo \(atlikimo\) kūrybinio darbo aprašo turinio pavyzdžiai](#)

[Muzikos kūrimo kūrybinio darbo aprašo turinio pavyzdžiai](#)

[Fotografijos kūrybinio darbo aprašo turinio pavyzdžiai](#)

[Grafinio dizaino kūrybinio darbo aprašo turinio pavyzdžiai](#)

[Šokio kūrybinio darbo aprašo turinio pavyzdžiai](#)

[Teatro kūrybinio darbo aprašo turinio pavyzdžiai](#)

[Egzamino kūrybinio proceso plano arba laikaraščio pavyzdžiai](#)

- [Dailė](#)
- [Muzika](#)
- [Teatras](#)

## Dailės kūrybinio darbo aprašo turinio pavyzdžiai

*Parengta remiantis mokytojų siūlymais*

### 1 variantas

Titulinis puslapis (forma vertintojų suderinta iš anksto)

Turinys

**Įvadas:** aprašyta idėjos kilmė, įkvėpimo šaltiniai (aplinkos vaizdai, nuotaikos, socialiniai reiškiniai, kitų menininkų kūryba ir pan.); atskleistas idėjos socialinis reikšmingumas (kaip atliepia šių dienų visuomenės aktualijas, kodėl reikalinga temą plėtoti).

**Dėstymas:**

Aprašyta pasirinkta kūrinio forma, stilius, žanras, atlikimo technika.

Istorinės sąsajos: aprašyta, kaip pasirinktas stilius ir žanras atsirado, plėtojosi, kas turėjo jam įtakos ir t. t.). Kartu analizuojami kūriniai – analogai, pateikiant iliustracijas.

Savo darbo aprašas ir analizė. Tekste galima pateikti iliustracijų – savo darbo ir aptariamų fragmentų fotografijų. Savo patirties dailėje aprašymas.

**Išvados:** aprašyti patirti įspūdžiai kūrybinio proceso metu, sėkmės ir nesėkmės. Savų gebėjimų įsivertinimas.

**Literatūra**

**Priedai:** eskizai, stebėtų kūrinių – analogų – sąrašas ir kt.

### 2 variantas

**Kūrybinis darbas: vitražo interpretacija**

Aprašo turinys:

1. Įvadas
2. Kūrinio idėjos, temos ir sumanymo apibūdinimas.
3. Idėjos ir temos pasirinkimo motyvacija ir pagrindimas.
4. Kūrybinio darbo analizė.
5. Kūrybinio darbo istorinis kontekstas.
6. Išvados
7. Literatūra
8. Priedai (eskizai, analogai ir kt.).

### **3 variantas**

Titulinis puslapis

Turinys

1. Kūrinio idėja (kilmė, sumanymas).
2. Asmeninis ir socialinis idėjos reikšmingumas.
3. Kūrinyje naudotų išraiškos priemonių, technikų, stiliaus, žanro analizė.
4. Pasirinkto kūrinio stiliaus ir žanro ištakų ryšio su pasaulio ir Lietuvos kultūros paveldu analizė.
5. Atlikto kūrinio stiliaus, žanro, technikos analogų analizė.
6. Atlikto kūrinio meninio sprendimo analogų analizė.
7. Kompozicinių principų analizė.
8. Dailės gebėjimų savianalizė ir įsivertinimas.
9. Kūrybinio proceso analizė ir įsivertinimas.
10. Išvados

Informaciniai šaltiniai

Priedai

### **4 variantas**

Titulinis lapas

Turinys

Įvadas (idėja, sumanymas, idėjos reikšmingumas ir atlikimas, kompozicija, darbo analizė, sąvokos).

Dėstymas

Išvados (apibendrinimas).

Šaltiniai

Priedai (nuotraukos: darbo eiga; galutinis produktas).

### **5 variantas**

**Kūrybinis darbas**

Grafikos triptikas „Urbanistinis peizažas“

**Kūrybinio darbo aprašas**

**Įvadas**



(2.1.1. Artimiausios kultūrinės aplinkos architektūros stebėjimas, fiksavimas. 2.1.2. Socialinis reikšmingumas – paminklo saugos svarba. 2.1.3. Asmeninis reikšmingumas.)

### **Dėstymas**

1. Kūrinio technikos analizė (grafika, linoraižinys – juodai balta).
2. Realistinio vaizdavimo būdo ištakos, raiška ir žymiausi atstovai.
3. Kūrinio analizė. Išraiškos priemonės – linijų ir formų (dėmių) dermė.
4. Peizažo sąvoka ir istorija.
5. Peizažai urbanistine tematika.
6. Grafikos sąvoka ir istorija.
7. Lietuvos grafikų darbai.

### **Išvados**

### **Literatūra**

### **Priedai**

## **6 variantas**

### **Kūrybinis darbas**

Juvelyrika „Egiptietiško kaklo papuošalo interpretacija“

### **Kūrybinio darbo aprašas**

#### **Įvadas**

Kandidato pomėgis – juvelyrika, papuošalų kūryba. Kilo mintis susieti pomėgį su dailės egzamino kūrybiniu darbu. Analizuojant papuošalų istoriją pasirinktas senovės Egipto menas. Kandidatas sugalvoja kurti šiuolaikinį papuošalą ir jį susieti su Egipto meno motyvais.

1. Kūrybinio darbo įkvėpimo šaltinis (2.1.4. Išanalizuoti papuošalus iš Egipto meno įvairių laikotarpių.).
2. Egipto papuošalų ypatumai (2.2.1. Rasti papuošalų analogai.).
3. Šiuolaikinė juvelyrika. Darbų sąsajos su Egipto menu (2.2.2. Apžvelgti įvairių šiuolaikinių dizainerių ir juvelyrų darbai, kurie naudoja panašias technologijas, išraiškos priemones, medžiagas.).
4. Kūrybinio darbo analizė ir palyginimas juvelyrikos meistrų kontekste.

### **Išvados**

### **Literatūra**

### **Priedai**

## **7 variantas**

### **Kūrybinis darbas**

Tapyba – impresionistinis peizažas.

### **Kūrybinio darbo aprašas**

1. Idėja – kodėl pasirinko? Įkvėpimo šaltiniai – dailininkų darbai, aplinka įvairiu paros metu. Aktualumas (2.1.2): aplinkos užteršimas, industrializacija. Palyginimas su praeities peizažais.
2. Tapybos technikos pažinimas (2.1.3). Žymiausi Lietuvos ir pasaulio tapytojai.
3. Peizažo istorija. Žymiausi peizažistai ir jų kūryba.
4. Impresionistų peizažų ypatumai (2.1.4).
5. Savojo kūrinio įvertinimas pasaulio impresionistų kontekste (2.2.1. C. Monet, E. Manet, A. Sisley kūrybos analizė. 2.2.2. Šių dailininkų analogai darbui. Vertinti savo kūrinį lyginant, ieškant bendrumų.).
6. Kūrinio analizė: kaip panaudojau plastinę kalbą, potėpį, dėmę? (2.2.3. Kompozicijos principai aprašyta statiška dinamika.).

**Išvados:** Ką sugebėjau kompoziciškai, techniškai? (2.2.4) Kokias emocijas patyriau? Jei kilo sunkumų, kaip juos sprendžiau? Ką pasiekiau, kaip patobulėjau? Kaip tai pritaikysiu ateityje? (2.2.5).

## Literatūra

## Priedai

### 8 variantas

#### Kūrybinis darbas

Vaizduojamoji dailė: grafika, linoraižinys „Pasaulio medis“.

Medžiagos: linoleumas, kaltukai ir raižikliai, spaustuviniai dažai, spaudimo presas, popierius.

Žanras: mitologija.

Vaizdavimo būdas: sąlyginis.

#### Kūrybinio darbo aprašas

1. Idėjos reikšmingumas.
2. Kūrinio technika.
3. Žanro ištakos.
4. Kūrinio kompoziciniai ir struktūriniai elementai.
5. Meninės išraiškos priemonės.
6. Analogų analizė.
7. Įsivertinimas.

## Literatūra

## Priedai

### 9 variantas

#### Kūrybinis darbas

Vaizduojamoji dailė: kinetinė skulptūra „Prisiminimas“.

Mišri technika.

## **Kūrybinio darbo aprašas**

### **Įvadas**

2.1.1., 2.1.2. Paties mokinio iniciatyva, motyvacija.

**Dėstymas** (2.1.3, 2.2.3):

- a) pasirinktos idėjos atskleidimas bendrame meno istorijos kontekste;
- b) atlikimo technikos įgyvendinimo būdai ir įvairovė;
- c) meno raiškos priemonių ieškojimai.

**Išvados:** mokinio išvados apie iškeltos idėjos įgyvendinimą, ar pasiekti tikslai ir lūkesčiai, per kūrybos procesą įgyta patirtis ir išgyvenimai (2.2.4, 2.2.5).

### **Literatūra**

### **Priedai**

## **Muzikos kūrybinio darbo aprašo turinio pavyzdžiai**

*Parengta remiantis mokytojų siūlymais*

### **1 variantas. Muzikos interpretavimas (atlikimas)**

Aprašo turinys

Įvadas

1. Atliekamų kūrinių muzikinė analizė:
  - 1.1. muzikos išraiškos priemonių panaudojimas kūriniuose:
    - 1.1.1. 1 kūrinys;
    - 1.1.2. 2 kūrinys;
  - 1.2. kūrybos bruožai:
    - 1.2.1. pasirinktos lietuvių liaudies dainos rūšis ir tokių dainų ypatumai;
    - 1.2.2. kompozitoriaus kūrybos stilius, žymiausi kūriniai;
  - 1.3. dainos kultūriniame ir asmeninės patirties kontekste.
2. Lyginamoji kūrinių interpretacijos analizė:
  - 2.1. žymiausi pasirinktų kūrinių interpretatoriai;
  - 2.2. asmeninės pasirinktų kūrinių interpretacijos pagrindimas ir analizė.

Išvados

Naudotų šaltinių sąrašas.

Priedai (kūrinių partitūros, klausytų kūrinių įrašai, filmuota medžiaga iš kūrybinio proceso, laikaraštis, dienoraštis ir kt.).

## **2 variantas. Muzikos interpretavimas (atlikimas)**

### **Turinys**

**Įvadas** (2.1.3. Apibūdinti kompozitoriaus gyvenamojo laikotarpio ir vyraujančio stiliaus estetinius idealus, interpretavimo tradicijas, kompozitoriaus asmeninio stiliaus ypatumus.)

### **Dėstymas**

1. Atliekamų muzikos kūrinių (įvardijama) analizė.

1.1. Atliekamų kūrinių muzikos kalba (2.1.1. Išanalizuotos atliekamuose kūriniuose panaudotos muzikos išraiškos priemonės: forma, dinaminis modelis, melodika, ritmika, harmonija ir kitos ypatybės):

1.1.1. I kūrinys;

1.1.2. II kūrinys.

1.2. Atliekamų kūrinių interpretacinio sumanymo apžvalga (2.1.2. Aprašytas interpretacinis sumanymas, sumanymas pagrįstas kūrinio ypatybėmis):

1.2.1. I kūrinys;

1.2.2. II kūrinys;

1.3. Kodėl pasirinkau atlikti šiuos kūrinius (2.1.4. Programos kūriniai argumentuotai įvertinti, atsižvelgiant į kultūrinį ir asmeninės patirties kontekstą.)

2. Atliekamų muzikos kūrinių (įvardijama) interpretacija.

2.1. Žymiausios atliekamų kūrinių interpretacijos (2.2.2. Išvardijami žymiausi pasirinkto stiliaus muzikos interpretatoriai, trumpai charakterizuojami.)

2.2. Ko pasimokiau iš profesionalių atlikėjų (2.2.1. Pateikiama pavyzdžių, kokių interpretacijų, rengdamiesi egzaminui, klausėsi, jie komentuojami.)

**Išvados** (2.3.1. Išanalizuoti savi muzikiniai gebėjimai, jais ir asmeniniais motyvais argumentuojamas programos pasirinkimas. Įvertinti savi kūrybinio darbo rengimo pasisekimai ir trūkumai)

**Priedai** (2.2.3. Raštu pateikiamas klausytų, rengiantis egzaminui, kūrinių sąrašas, jų ištraukos įrašytos pridėtoje garso (vaizdo) skaitmeninėje laikmenoje.)

Kūrinių partitūros

Filmuota medžiaga iš kūrybinio proceso (nufilmuotos repetacijos, pasirodymai ir pan.)

## **3 variantas. Muzikos interpretavimas (atlikimas)**

### **Aprašo turinys**

**Įvadas** (motyvuojama, kodėl pasirinkti šie kūriniai)

### **Dėstymas**

1. Pasirinktų kūrinių aprašymas – pristatymas kultūrinės ir asmeninės patirties kontekste (kompozitoriai, laikotarpis, stilius ir kt.).
2. Pasirinktų kūrinių interpretacijos pavyzdžiai.
3. Asmeninio interpretacinio sumanymo pagrindimas ir analizė.

**Išvados** (savo gebėjimų įsivertinimas, pasiekimai ir trūkumai).

### **Informacijos šaltiniai**

**Priedai** (kūrinių natos, klausytų kūrinių sąrašas ir įrašai, filmuota medžiaga iš kūrybinio proceso).

## **4 variantas. Muzikos interpretavimas (atlikimas)**

### **Kūrybinis darbas (programa)**

1. K. Mašanauskas „Lietuva“.
2. L. van Bethovenas „Elizai“.

### **Kūrybinio darbo aprašas**

1. Argumentuotas programos pasirinkimas.
2. Analizė: muzikos išraiškos priemonės.
  - 2.1. L. van Bethoveno „Elizai“.
  - 2.2. K. Mašanausko „Lietuva“.
3. Kompozitorių individualus stilius ir estetiški idealai.
  - 3.1. L. van Bethoveno individualus kūrybos stilius.
  - 3.2. K. Mašanausko kūrybos ypatumai.
4. Pasirinktų kūrinių atlikėjai.
  - 4.1. Žymiausi L. van Bethoveno muzikos fortepijonui interpretatoriai.
  - 4.2. Forte pijoje istorija. Žymiausi praeities ir šiandienos pianistai.
  - 4.3. Žymiausi šiuolaikiniai Lietuvos populiariosios muzikos dainininkai.
5. Interpretacinio sumanymo aprašymas.
  - 5.1. K. Mašanausko „Lietuva“.
  - 5.2. L. van Bethoveno „Elizai“.
6. **Apibendrinimas.** Kūrybinio proceso aprašymas, įsivertinimas, kas pasisekė, o kas ne.

### **Literatūros sąrašas**

### **Priedai**

## **5 variantas. Muzikos interpretavimas (atlikimas)**

### **Kūrybinio darbo programa**

1. Yiruma „Rivers flows in you“.
2. Lietuvių liaudies daina „Geida trys gaidelia“.

## Kūrybinio darbo aprašas

1. Įžanga. (2.1.4) Kodėl pasirinko, kas tam turėjo įtakos?  
Filmo „Saulėlydis“ garso takelis.  
Renginys, skirtas kariuomenės dienai (skambėjo karinės istorinės dainos).
2. Pasirinktų kūrinių muzikos stilius.
  - 2.1. *New age* stiliaus ištakos, atstovai.
  - 2.2. Kompozitoriaus ir atlikėjo Yiruma kūryba.
  - 2.3. Lietuvių liaudies karinių istorinių dainų ypatumai.
  - 2.4. Žemaitiškas dainavimo būdas, tarmė, jos įtaka dainavimo manierai.
3. Atliekamų kūrinių analizė ir interpretavimo galimybės (2.1.1).
  - 3.1. Yiruma „Rivers flows in you“ išraiškos priemonės ir interpretavimo galimybės.
  - 3.2. Lietuvių liaudies dainos „Geida trys gaidelia“ forma, struktūriniai elementai, interpretavimo galimybės.
4. Žymiausi šių dienų lietuvių liaudies muzikos atlikėjai (2.2.1, 2.2.2).

**Išvados:** įvertina, įsivertina savo muzikinius gebėjimus, argumentuoja, pristato kūrybinio darbo rengimo privalumus ir trūkumus (2.3.1).

## Literatūra

## Priedai

### 6 variantas. Muzikos kūryba

## Kūrybinis darbas

1. Autorinė daina su instrumentiniu pritarimu.
2. Dvibalsė daina liaudies dainų temomis.

## Kūrybinio darbo aprašas

### I. Dainuojamosios poezijos vaidmuo mano gyvenime.

1. Dainuojamosios poezijos kilmė ir raida.
  - 1.1. Poezijos vaidmuo dainose.
  - 1.2. Pritariamieji instrumentai.
  - 1.3. Dainuojamoji poezija viduramžiais.
  - 1.4. Lietuvių dainuojamosios poezijos istorija, žymiausi atstovai.
2. Mano mėgstamiausi dainuojamosios poezijos atlikėjai.
3. Autorinės dainos „Laimė gyventi“ analizė.
  - 3.1. Teksto autoriaus kūrybos bruožai.
  - 3.2. Dainos struktūra.
  - 3.3. Kūrinių, kurie mane įkvėpė, analizė.

### II. Tradicinės lietuvių liaudies muzikos įtaka mano muzikinio skonio formavimuisi.

1. Tradicijos ir šiuolaikiškumas.
  - 1.1. Lietuvių liaudies dvibalsių dainų bruožai.
  - 1.2. Šiuolaikinės liaudies dainų interpretacijos.

- 1.3. Dabartiniai folkloro atlikėjai (tradiciniai ir šiuolaikiniai).
- 1.4. Didžiausią įspūdį man padarę liaudies muzikos atlikėjai.
2. Dainos „Rūta, rūta, tatato“ analizė.
  - 2.1. Struktūra.
  - 2.2. Liaudies dainų apie rūtą analizė.
  - 2.3. Vizualinis kūrinio pateikimas.

**Išvados** (sėkmės rodikliai, situacija).

**Naudoti informacijos šaltiniai**

**Priedai:** dainų natos ir tekstai, vizualinio pateikimo aprašai.

## **7 variantas. Muzikos kūryba**

**Kūrybinis darbas:**

1. Dainuojamosios poezijos stiliaus daina pagal Maironio tekstą.
2. Instrumentinis trio. Variacijų forma. Džiazo stilius. Kūrinys trim gitaroms.

**Kūrybinio darbo aprašas**

**Įvadas.** Motyvacija: Maironio metai, asmeninė muzikavimo patirtis, mėgstamas muzikos stilius.

**Dėstymas**

1. Dainuojamoji poezija – ištakos, raida, žymiausi atlikėjai Lietuvoje ir pasaulyje, jų individualaus stiliaus apibūdinimas bei palyginimas.
2. Džiazo muzikos raida. Instrumentinis džiazas.
3. Žymiausi džiazas gitaristai.
4. Gitaros istorija. Gitaros džiazas muzikai.
5. Variacijų forma – kilmė, apibūdinimas, žymiausi variacijų pavyzdžiai muzikos istorijoje.
6. Savo kūrinių analizė:
  - 6.1. 1 kūrinio forma, išraiškos priemonės.
  - 6.2. 2 kūrinio forma, išraiškos priemonės.
7. Įsivertinimas: savo kūrinių palyginimas ir įvertinimas žymiausių muzikos pasaulio atstovų kontekste.

**Išvados:** kaip man sekėsi, ko išmokau, ką naujo sužinojau?

**Literatūra**

**Priedai:** kūrinių natos, klausytų kūrinių sąrašas ir įrašai, filmuota medžiaga.

## 8 variantas. Muzikos kūryba

### Kūrybinis darbas:

1. Daina pagal J. Erlicko tekstą.
2. Trys variacijos birbynei lietuvių liaudies dainos „Rūta žalioji“ tema.

### Kūrybinio darbo aprašas

#### Įvadas

#### Dėstymas:

1. Lietuvių liaudies dainų populiarinimas, tradicijų puoselėjimas.
2. J. Erlickas – šių dienų aktualijų skleidėjas.
3. Tautiškumo išlaikymas šiuolaikiniame globaliame pasaulyje.
4. Kūrinio forma: dainos struktūra ir kiti elementai.
5. Variacijos: forma, kilmė, raida. Tonacinis planas. M. K. Čiurlionis ir kiti kūrėjai.
6. Dainuojamosios poezijos raida.
7. Dainuojamosios poezijos kūrėjai ir atlikėjai.

#### Išvados

#### Literatūra

#### Priedai

## 9 variantas. Muzikos kūryba

#### 1. Įvadas

Motyvacija. Apibūdina, kas paskatino idėją, kūrinio sumanymą.

Kuo pagrįsta ši idėja. Koks pasirinktas muzikos stilius. Stilius trumpai pristatomas – bruožai, žymiausi atstovai.

#### 2. Dėstymas

Išanalizuojama:

kūrinio forma,

dinaminis modelis,

struktūra (elementai),

panaudotos išraiškos priemonės.

Kūriniai palyginami su kitais panašaus stiliaus kūriniais.

#### 3. Išvados

Įsivertinimas. Pasiekimų, sunkumų, išgyvenimų, trūkumų įvertinimas kūrybinio proceso metu.

Informacijos šaltinių sąrašas.

Priedai (kūrinių partitūros arba įrašai, laikaraštis, dienoraštis ir pan.).



## 10 variantas. Muzikos kūryba

Turinys

**Įvadas** „KODĖL?“ (2.1.1. Apibūdinama kūrinio idėja, idėjos kilmė, sumanymas.)

2.1.2. Motyvuojamas pasirinktos idėjos (temos) asmeninis ir socialinis reikšmingumas.

2.3.1. Išanalizuoti savieji muzikiniai gebėjimai, tuo argumentuojamas sukurtų kūrinių pobūdis.)

1. Mano kūrinių muzikos kalbos analizė (2.1.3. Išanalizuoti sukurto kūrinio komponavimo principai, forma, dinaminis modelis, struktūriniai elementai, stilius, panaudotos išraiškos priemonės. Išanalizuoti stilistinių priemonių panaudojimo ypatumai.)

1.1. I kūrinio komponavimo principas, forma, dinaminis modelis, struktūriniai elementai, išraiškos priemonės.

1.2. II kūrinio komponavimo principas, forma, dinaminis modelis, struktūriniai elementai, išraiškos priemonės.

1.3. Mano kūrinių (įvardijama) stilius ir išraiškos priemonės (2.1.4. Išanalizuotos pasirinkto kūrybos stiliaus ištakos, žymiausi atstovai, atsižvelgiant į šį kontekstą įvertinamos savos kompozicijos. 2.2.1. Išanalizuoti pasirinkto stiliaus ar komponavimo principo kūriniai-analogai.)

1.4. (I kūrinio pavadinimas) stiliaus ištakos, bruožai ir žymiausi kūrėjai.

1.5. (II kūrinio pavadinimas) stiliaus ištakos, bruožai ir žymiausi atstovai.

**Išvados** (2.3.2. Įsivertinti savieji pasisekimai, išgyvenimai, sunkumai ir trūkumai kūrybinio proceso metu. 2.1.2. Motyvuojamas pasirinktos idėjos (temos) asmeninis ir socialinis reikšmingumas.)

**Priedai** (2.2.2. Skaitmeninėje laikmenoje pateikta klausytų rengiantis egzaminui kūrinių ištraukos.)

## 11 variantas. Muzikos kūryba

**Titulinis puslapis** (apipavidalinamas mokyklos nustatyta tvarka arba komisijos sutarimu)

Turinys

**Įvadas** (2.1.1. Apibūdinama kūrinio idėja, idėjos kilmė, sumanymas. 2.1.2. Motyvuojamas pasirinktos idėjos (temos) asmeninis ir socialinis reikšmingumas. Iš dalies 2.1.4. punktas: Išanalizuotos pasirinkto kūrybos stiliaus ištakos, žymiausi atstovai, atsižvelgiant į šį kontekstą įvertinamos savos kompozicijos.)

**Dėstymas** (2.1.3. Išanalizuoti sukurto kūrinio komponavimo principai, forma, dinaminis modelis, struktūriniai elementai, stilius, panaudotos išraiškos priemonės. Išanalizuoti stilistinių priemonių panaudojimo ypatumai. 2.1.4. Išanalizuotos pasirinkto kūrybos stiliaus ištakos, žymiausi atstovai, atsižvelgiant į šį kontekstą įvertinamos savos kompozicijos. 2.1.4. Išanalizuotos pasirinkto

kūrybos stiliaus ištakos, žymiausi atstovai, atsižvelgiant į šį kontekstą įvertinamos savos kompozicijos. 2.2.1. Išanalizuoti pasirinkto stiliaus ar komponavimo principo kūriniai-analogai.)

**Išvados** (2.3.1. Išanalizuoti savi muzikiniai gebėjimai, tuo argumentuojamas sukurtų kūrinių pobūdis. 2.3.2. Įsivertinti savieji pasisekimai, išgyvenimai, sunkumai ir trūkumai kūrybinio proceso metu.)

### **Informacijos šaltinių sąrašas**

**Priedai** (kūrinių partitūros arba garso įrašai; analizuotų kūrinių sąrašas ir garso įrašai; mokinio dienoraštis ir pan.).

## **Fotografijos kūrybinio darbo aprašo pavyzdžiai**

*Parengta remiantis mokytojų siūlymais*

### **1 variantas**

Kūrybinis darbas – fotografijų ciklas „Besikeičianti aplinka, kurioje gyvenu“

Aprašo turinys

**Įvadas.** Apibūdinama idėja, pasirinkimo motyvacija, pristatomas kūrybinis sumanymas (sprendimas, realizacija) (2.1.1, 2.1.2).

### **Dėstymas**

Panaudotos kūrinėje fotografijos išraiškos ir kalbos priemonės (2.2.4).

Kaip pasirinktos fotografijos išraiškos ir kalbos (techninės) priemonės padėjo realizuoti sumanymą (2.2.3).

Kūrinio paskirtis ir raiškos būdai (2.1.3).

Pasirinktų priemonių apžvalga fotografijos istorijos kontekste (2.2.1., 2.2.2).

**Išvados.** Atskleidžiama, kaip pavyko realizuoti sumanymą, ko išmoko naujo, ko trūko.

### **Literatūra**

**Priedai** (kūrybiniai ieškojimai (fotografijos, iš kurių atsirinkti darbai ekspozicijai; pastatymo scenarijus ir pan.).

### **2 variantas**

Kūrybinis darbas – fotografijų ciklas „Autoportretai“

**Aprašo turinys:**

**Įvadas.** Idėjos pristatymas ir motyvacija

## **Dėstymas**

Įrangos, su kuria fotografavo, aprašymas, galimybių apžvalga.

Fotografijų kompozicijos analizė (kaip ir kodėl padaryta).

Kūrybinių sprendimų paieška (aprašoma, ką ir kaip keitė, ieškodamas geriausio sprendimo).

Portreto žanro fotografijoje istorija ir žymiausi fotografai (aprašoma bent po vieną Lietuvos ir pasaulio atstovą).

**Išvados** (apžvelgiamos kūrybos proceso sėkmės ir nesėkmės, ko išmoko, ką atrado ir pan.).

## **Literatūra**

### **Priedai**

### **Grafinio dizaino kūrybinio darbo aprašo turinio pavyzdžiai**

*Parengta remiantis mokytojų siūlymais*

**Kūrybinis darbas:** A2 formato plakatas socialine tematika, skirtas mokyklos bendruomenei

**1. Įvadas.** (pagal Programos reikalavimus: 2.1.1. Apibūdinama kūrinio idėja, paskirtis, idėjos kilmė, sumanymas. 2.1.2. Atskleidžiama dizaino produkto paskirtis: reklama, komunikacija, informacija ir pan. Nurodomi esminiai reikalavimai funkciniam pritaikomumui.)

**2. Dėstymas:** (pagal Programos reikalavimus:

2.2.2. Apžvelgti pasirinkto grafinio dizaino objekto meninio sprendimo pavyzdžiai (analogų analizė pasauliniame kontekste).

2.2.3. Atskleidžiama grafinio sprendimo priklausomybė nuo produkto gamybos technologijų (poligrafija, virtuali erdvė, hipergrafika ar pan.).

2.2.1. Išanalizuota pasirinkto dizaino objekto (kalendorius, skrajutė, plakatas ir pan.) tipologija konstrukcijos ir pritaikymo požiūriu.

2.2.4. Išanalizuoti kūrinio komponavimo principai, forma, struktūriniai elementai, stilius, panaudotos išraiškos priemonės.)

**3. Išvados.** (Pagal programos reikalavimus: 2.1.3. Apibūdinama grafinio projekto egzistavimo aplinka: internetas, periodika, gatvių reklama, spauda ar kt. Aplinkos reikalavimai dizaino produktui. Įsivertinama.)

### **Naudota literatūra ir informacijos šaltiniai**

**Priedai** (darbo nuotrauka, eskizai, darbo funkcinėje aplinkoje nuotraukos, analizuotų analogų sąrašas ir pan.).

### **Šokio kūrybinio darbo aprašo turinio pavyzdžiai**

*Parengta remiantis mokytojų siūlymais*

## 1 variantas. Šokio atlikimas

Kūrybinis darbas: mokinė atliks lietuvių liaudies šokį „Saulele, kelk“ (Choreografija L. Kisielienės) ir modernaus šokio kompoziciją „Baimė“ (choreografijos autorė yra šokio mokytoja).

Aprašo titulinio lapo formą aptaria ir sutaria vertinimo komisija.

1. Įvadas: pristatyti programą, pasirinktų žanrų kilmę ir dabartinę situaciją.

2. Šokių analizė ir interpretacinis sumanymas.

2.1. Lietuvių liaudies šokis „Saulele, kelk“.

Istorija, žanras, choreografija, žymiausi lietuvių liaudies šokių choreografai.

Šokamo šokio interpretacinio sumanymo aprašymas (kaip mokinė supranta šio šokio atlikimą).

2.2. Modernus šokis „Baimė“.

Istorija, žymiausios mokyklos, choreografai (Lietuvoje ir 1–2 užsienio pavyzdžiai). Šokio analizė, interpretacijos pagrindimas (asmeninis ir socialinis; baimės, kaip emocijos, aprašymas).

3. Išvados: kaip sekėsi rengti egzaminui, kokie iškilo sunkumai, kas pasisekė gerai, gebėjimų ir išmokimo įsivertinimas.

Naudoti informacijos šaltiniai.

Priedai (kūrybos proceso filmuota medžiaga, šokio užrašymas arba nufilmuotas šokis, stebėtų profesionalių pasirodymų sąrašas ir, pagal galimybes, ištraukų pateikimas skaitmeninėje laikmenoje).

## 2 variantas. Šokio kūryba

Kūrybinio darbo tema – moteris.

Šokio idėja: moters vaidmens kitimas.

Idėjos kilmė: knyga „Bėganti su vilkais“, stebėti A. Cholinos šokio spektakliai.

Kompozicijos stilius: tautinio, istorinio ir šiuolaikinio šokio stilių junginys.

### Kūrybinio darbo aprašas

#### Įvadas

Temos aktualumas: nuo moters kaip namų židinio saugotojos iki šeimos maitintojos ir lygių teisių. Asmeninė motyvacija – sužavėjo A. Cholinos kuriami moterų portretai.

#### Dėstymas

1. Remiantis istorine literatūra išanalizuojamas moters vaidmuo pasirinktose epochose (priešistorė, viduramžiai, romantizmas, modernizmas, postmodernizmas), pabrėžiamas moters vaidmens kitimas (matriarchatas, patriarchatas, lygios galimybės).
2. Išanalizuojami pasirinktų epochų skirtingų meno šakų stiliaus ypatumai (šokis, muzika, kostiumas, etika).

3. Remiantis surinkta medžiaga pagrindžiamas šokio kompozicijos sumanymas – šokio struktūra, stilius, muzika, kostiumas ir kt.
4. Nuosekliai aprašoma ir paaiškinama šokio kompozicija.
5. Savo šokio sumanymo palyginamas su kitų žymių choreografų kompozicijomis panašia tema ir stilistika (A. Cholina, B. Letukaitė, A. Naginevičiūtė ir kt.).
6. Šokio kompozicijos kūrimo (ir repeticijų) eiga.

### **Apibendrinimas**

Įsivertinimas: Kaip pavyko išpildyti pirminį sumanymą? Kaip pavyko įveikti kilusius sunkumus? Ko išmoko? Ką suprato, atrado? Kokios patirties įgijo? Kaip įgyta patirtimi pasinaudos ateityje?

### **Informacijos šaltinių sąrašas**

**Priedai:** filmuota medžiaga, šokio schema, garso takelis, stebėtų analogų sąrašas ir kt.

## **3 variantas. Šokio kūryba**

### **Kūrybinis darbas – šiuolaikinio šokio kompozicija**

#### 1. Įvadas.

Šokio idėjos pristatymas. Kodėl pasirinkta ši tema? Šiuolaikinio šokio esminiai bruožai ir savos kompozicijos susiejimas su šiuolaikiniu šokiu.

#### 2. Dėstymas.

Idėjos ir stiliaus pasirinkimo socialinis ir asmeninis motyvavimas.

Šiuolaikinio šokio kilmė ir raida.

Svarbiausių šiuolaikinio šokio atstovų pristatymas, ieškant sąsajų su sava kompozicija.

Savos kompozicijos šokio kalbos analizė.

#### 3. Išvados.

Kūrybos proceso įsivertinimas: kaip pavyko realizuoti sumanymą.

Naudota literatūra ir informacijos šaltiniai.

Priedai (savos kompozicijos užrašymas (arba filmuota choreografija), analizuotų šokių sąrašas, filmuotos ištraukos, proceso filmuoti etapai).

## **Teatro kūrybinio darbo aprašo turinio pavyzdžiai**

*Parengta remiantis mokytojų siūlymais*

### **1 variantas. Vaidmens atlikimas**

#### **Hamletas**

Turinys

**Įvadas.** Pasirinkimo motyvacija ir pagrindimas (kodėl teatras, kodėl pasirinktas toks vaidmuo).

### **Dėstymas**

Literatūros kūrinio autoriaus asmenybė, jo kūrybos bruožai.

Pristatyti aktoriai, kurie patinka ar daro poveikį. Esant galimybei, pristatomi aktoriai, atlikę analizuojamą vaidmenį. Aptariamasis aktorių vaidmens interpretacijos.

Išanalizuoti savieji vaidybiniai gebėjimai, kas padėjo kuriant vaidmenį.

Išanalizuota etiudo (spektaklio) dramaturgija atskleidžiant vaidmens liniją jame.

Išvados. Aprašo medžiagos apibendrinimas, įsivertinimas.

### **Literatūra**

**Priedai** (proceso filmuotos ištraukos, nuotraukos, detalūs etiudo (spektaklio) planas, vaidmens planas, dienoraštis ir pan.)

## **2 variantas. Vaidmens atlikimas**

Turinys

**Įvadas – idėja, tema** (2.3.1. Išanalizuoti savi vaidybiniai gebėjimai, jais ir asmeniniais motyvais argumentuojamas atliekamo etiudo pasirinkimas.)

**Dėstymas – istorinis kontekstas, išraiškos priemonės, vaidmens analizė, vaidmens kūrimo etapai:**

2.1.3. Apibūdinti interpretuojamo literatūrinio kūrinio rašytojo gyvenamojo laikotarpio ir vyraujančio stiliaus estetiniai idealai, interpretavimo tradicijos, rašytojo asmeninio stiliaus ypatumai.

2.1.2. Aprašytas kūrybinis sumanymas, pagrįstas interpretuojamo literatūrinio kūrinio savybėmis.

2.1.1. Išanalizuota atliekamo etiudo forma, struktūriniai elementai, vaidmens sukūrimo principai, kitos savybės.

2.2.1. Pateikiama pavyzdžių, kokias literatūrinio kūrinio interpretacijas stebėjo, kai rengėsi egzaminui, jie komentuojami.

2.2.2. Išvardijami žymiausi šiandienos Lietuvos teatro aktoriai, trumpai charakterizuojami jų darbai teatre.

**Išvados** (2.1.4. Atliktas vaidybinis etiudas argumentuotai įvertintas, atsižvelgiant į kultūrinį ir asmeninės patirties kontekstą.)

### **Naudota literatūra**

### **Priedai**

#### **3 variantas. Etiudo režisavimas**

### **Turinys**

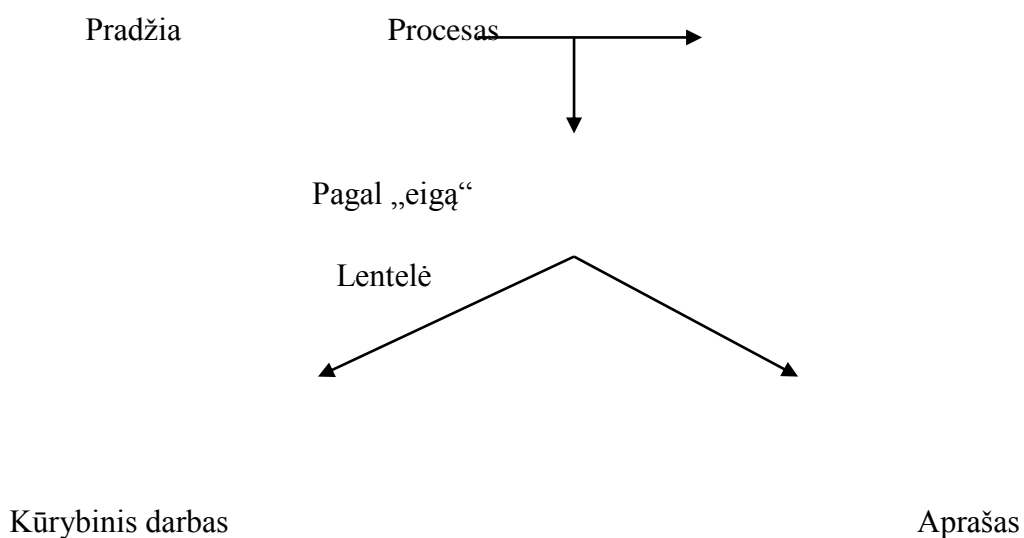
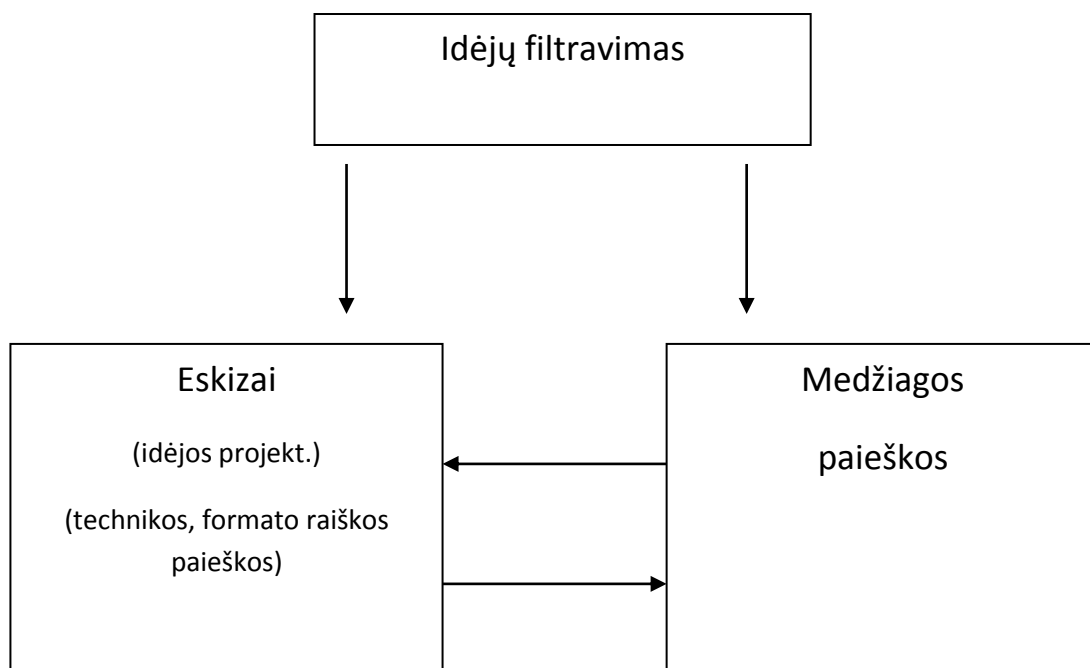
1. Kūrinio idėja.
2. Idėjos kilmė.
3. Motyvacija – asmeninė ir socialinė (kuo reikšminga man, kuo – visuomenei).
4. Režisūrinis sumanymas / sprendimas – siekiamybė (diktuoja struktūrinius elementus).
5. Žanro / formos pasirinkimas (padiktuoja struktūrą, raiškos priemones).
6. Stilius (mokykla, kryptis) – ištakos, atstovai, savo sprendimų pagrindimas šiame kontekste.
7. Peržiūrėtų spektaklių pristatymas, aktorių vaidmenų analizė.
8. Įsivertinimas, savianalizė, apibendrinimai.

## Egzamino darbo plano arba laikaraščio pavyzdžiai

*Parengta remiantis mokytojų siūlymais*

*Pastaba. Dėl laikaraščio formos ir turinio iš anksto susitaria vertinimo komisija*

### Dailės kūrybinio proceso schema





### **1 variantas. Dailės kūrybinio proceso planas**

Iki kovo 8 d.

- mokinius supažindiname su dailės egzamino reikalavimais ir vertinimo kriterijais;
- kandidatas pareiškia norą laikyti egzaminą;
- kandidatas pristato savo idėjas, konsultuojasi su mokytoju;
- aptariamos priemonės, medžiagos, technikos;
- planuojama veikla;
- pradedama rinkti medžiaga;
- po kovo 8-osios darbas vyksta pagal egzamino programos reikalavimus.

### **2 variantas. Dailės kūrybinio proceso planas**

Iki kovo 8 d.

- mokiniai pakartotinai supažindinami su menų egzamino programa, reikalavimais;
- nustatomas galutinis mokinių, laikančių egzaminą, sąrašas;
- aptariamas konsultacijų laikas;
- kandidatas suformuluoja kūrinio idėją;
- suplanuojami kūrybinio darbo rengimo etapai;
- kandidatas koreguoja sumanymą, konsultuojasi su darbo vadovu;
- kandidatas renka kontekstinę informaciją, analizuoja menininkų kūrybą, renka medžiagą aprašui.

### **3 variantas. Dailės kūrybinio proceso planas**

Iki kovo 8 d.

- kandidatas turėtų prisistatyti mokytojui, kuris supažindina su dailės egzamino dokumentais. Mokinys apsisprendžia dėl egzamino laikymo.

Po kovo 8 d.

- Jei kandidatas laikys egzaminą, jis pristato mokytojui savo kūrybinio darbo idėjas, sumanymą.
- Kartu suplanuojama (pasirašytinai) darbo eiga – peržiūrų datos bei kokią medžiagą per jas pateiks (lygiagrečiai ir kūrybinio darbo proceso, ir aprašo proceso).

Iki atostogų (kovo 22 d.) užbaigiami eskizai.

Iki balandžio 4 sav. kuriama ir rašomas aprašas.

Iki gegužės 1 d. aprašas pateikiamas vadovui.

Aprašas komisijai pateikiamas prieš 7 d. iki pristatymo.

Pristatymas – 2 gegužės savaitė.

#### **4 variantas. Dailės kūrybinio proceso planas**

Iki kovo 8 d.

1. Kiek mokinių pareiškė norą laikyti egzaminą.
2. Pakartotinai supažindinama su egzamino reikalavimais.
3. Idėjos pateikimas mokytojui.
4. Kūrybinio darbo etapų planavimas.
5. Renkama medžiaga aprašui.

Po kovo 8 d.

1. Grafinis idėjos pateikimas (eskizai).
2. Kūrybinio proceso eiga ir medžiagos rinkimas aprašui. Vadovo konsultacijos.

#### **5 variantas. Dailės kūrybinio proceso planas**

Iki kovo 8 d.

– Supažindinti kandidatus su egzaminų reikalavimais ir programa.

– Padrąsinti abejojančius.

– Pradėti dirbti su apsisprendusiais.

Nuo kovo 8 d.

– Idėjų pristatymas.

– Idėjų išgryninimas.

– Darbo rengimo etapai.

– Koreguojami sumanymai.

– Fiksuojama proceso eiga.

## 6 variantas. Dailės kūrybinio proceso planas

Iki kovo 8 d. Darbo planas rengiamas su vadovu  
Nustatomas kandidato ir vadovo konsultacijų grafikas

---

Supažindinama su vertinimo kriterijais, tvarka

2013-02-08 Idėja: K. BINKIS. „UTOS“ ILIUSTRACIJOS

Forma:	Ciklas? Lankstinukas?	Medžiagos rinkimas Tapyba
Technika:	Eskizai: Akvarelė, spalvoti pieštukai	

KANDIDATAS KURIA SAVO DARBĄ (kūrybinis procesas)

KANDIDATAS FIKSUOJA SAVO DARBO PROCESĄ (fotografuojama)

RUOŠIA APRAŠĄ

- Titulinis
- Turinys
- Dėstymas
- Išvados
- Apibendrinimas
- Šaltiniai
- Priedai: nuotraukos

Ruošiasi pristatymui

- Darbo planas
- Metrika
- 25 x 30
- Pasportas

### 7 variantas. Muzikos interpretavimo (atlikimo) egzamino laikaraštis

Eil. nr.	Darbas	Laikas
1.	Mokinio galimybių įsivertinimas, repertuaro pasirinkimas	Iki kovo mėn.
2.	Veiklos etapų (plano) sudarymas	Kovo mėn.
3.	Kūrinių analizė, aprašymas, interpretacinio sumanymo kūrimas	Iki kovo mėn. pabaigos
4.	Repeticijos, interpretacinio sumanymo tobulinimas, aprašymas	Balandis–gegužė
5.	Galutinis aprašo variantas	Numatoma konkreti data gegužės mėn. (ne vėliau nei savaitę iki pristatymo)
6.	Kūrinių perklausa	Konkreti data gegužės mėn. pradžioje
7.	Rezultatų pristatymas	Gegužės 20 d.
8.	Egzamino pabaiga	Gegužės 29 d.

### 8 variantas. Muzikos interpretavimo (atlikimo) egzamino laikaraštis

Eil. nr.	Data	Reikalavimas
1.	Iki 2013-03-08	1.2.1. Aiškinasi savo galimybes ir renkasi programą, atsižvelgdamas į gebėjimų lygį. 1.2.2. Argumentuotai įvertina pasirinktus kūrinius, atsižvelgdamas į kultūrinį ir asmeninės patirties kontekstą.
2.	2013-03-20	Išanalizuoja kūrinio partitūrą – natas ir (jei kūrinys vokalinis) literatūrinį tekstą. 1.1.2. Išanalizuoja ir paaiškina kūrinio atlikimo ypatumus.
3.	Iki 2013-03-30	1.1.3. Išbando keletą atliekamo kūrinio interpretavimo variantų ir, pasitaręs su vadovu ar kitais specialistais, pasirenka geriausią.
4.	2013 m. balandžio mėn.	1.2.3. Repetuojudamas atsižvelgia į savo įsivertinimo ir vadovo (ar kito specialisto) išsakytus pastebėjimus. 1.2.4. Mokymosi procese naudojasi skaitmeninėmis technologijomis. Parengia aprašo juodrašį.
5.	2013-05-05	Komisijos perklausa
6.	2013-05-13	Aprašo pateikimas vadovui
7.	2013-05-20	Aprašo pateikimas komisijai
8.	2013-05-27	Rezultatų pristatymas

### 9 variantas. Muzikos interpretavimo (atlikimo) egzamino laikaraštis

Data	Reikalavimai	1.2.5. Laikosi su vadovu sudaryto pasirengimo egzaminui plano.
03.08–03.15	<b>Sudaromas ir patvirtinamas egzamino laikaraštis</b> 1.2.1. Aiškinasi savo galimybes ir renkasi programą, atsižvelgdamas į gebėjimų lygį. 1.2.2. Argumentuotai įvertina pasirinktus kūrinius, atsižvelgdamas į kultūrinį ir asmeninės patirties kontekstą.	
03.15–03.31	1.1.1. Išanalizuoja kūrinio partitūrą – natas ir (jei kūrinys vokalinis) literatūrinį tekstą. 1.1.2. Išanalizuoja ir paaiškina kūrinio atlikimo ypatumus. 1.1.3. Išbando keletą atliekamo kūrinio interpretavimo variantų ir, pasitaręs su vadovu ar kitais specialistais, pasirenka geriausią.	
04.0–05.01	1.2.3. Repetuojudamas atsižvelgia į savo įsivertinimo ir vadovo (ar kito specialisto) išsakytus pastebėjimus. 1.2.4. Mokymosi procese naudojami skaitmeniniai technologijomis. 2.1.1. Ieško, klausosi ir vertina savo programai artimų kūrinių skirtingų interpretacijų. 2.2.1. Analizuoja išklaustyjų interpretacijų stilistinius ypatumus, gretina juos su konkrečiau stiliumu muzikos atlikėjų interpretacijomis.	
05.05	Pirmoji perklausa prie komisijos. Aprašo pateikimas vadovui.	
05.15.	Antroji perklausa prie komisijos. Aprašo pateikimas komisijai.	
05.27	Rezultatų pristatymas komisijai (pasirodymas).	

### 10 variantas. Muzikos interpretavimo (atlikimo) egzamino laikaraštis

Data	Supažindinimas su reikalavimais.
Iki 03.08	Žino, ką gros, dainuos.
Iki kovo 15 d.	Parengtas darbo planas. Aptartas aprašo turinys.
Iki balandžio 3 d.	Parengiamas įvadas. Repetuojama.
Iki balandžio 20 d.	Parengiamas dėstymas. Repetuojama.
Iki balandžio 30 d.	Parengiamos išvados. Perklausa prie komisijos.
Gegužės 2 d.	Aprašo pateikimas darbo vadovui.
Iki gegužės 16 d.	Aprašo koregavimas ir pateikimas komisijai. Antroji perklausa prie komisijos.
Gegužės 20 d.	Pristatymas

### 11 variantas. Muzikos kūrimo egzamino laikaraštis

Eil. nr.	Reikalavimai	Data, komentarai
1.	Suformuluoja kūrinio idėją (temą), paaiškina įkvėpimo šaltinį. 1.2.1. Suformuluoja kūrinio sumanymą, numato reikalingas išraiškos priemones. Iš įvairių idėjos įgyvendinimo variantų išsirenka sėkmingiausią.	Sausis–kovo 8 d.
2.	1.2.2. Konsultuojasi su vadovu ir (arba) kitais specialistais, siekdamas tobulinti savo kūrinius, laikosi sudaryto pasirengimo egzaminui plano, prireikus jį koreguoja. 1.3.3. Gilinasi į vokalo, pasirinkto instrumento, kompiuterinės programos technines galimybes.	Visą kūrybinio proceso laikotarpį. Kandidatas su vadovu sudaro konsultacijų planą
3.	2.1.1. Paaiškina, koks kūrinio užrašymo būdas tinkamiausias savajam kūriniui užrašyti.	Kovo mėn.
4.	1.3.1. Pasirinktu kūrinio fiksavimo būdu užrašo kūrinius. 2.1.2. Analizuoja kompiuterinės muzikos temines ir harmonines struktūras, užrašo jas schema; analizuoja ir vertina techninių priemonių panaudojimą.	Balandžio mėn.
5.	Pateikia aprašą vadovui ir komisijai. Pristato kūrybinį darbą komisijai.	Gegužės mėn.
6.	Komisijos pirmininkas surašo ir pateikia galutinius įvertinimus.	Gegužės 29 d.

### 12 variantas. Muzikos kūrimo egzamino laikaraštis

Eil. nr.	Darbai	Data
1.	Konsultuojasi su mokytoju, formuluoja idėją, išsirenką sėkmingiausią variantą.	Iki kovo 8 d.
2.	Kūrybos ir aprašo rengimo procesas, konsultacijos.	Kovo–balandžio mėn.
3.	Užbaigtas kūrinių ir aprašo variantas.	Apie balandžio 20 d.
4.	Koregavimas pagal vadovo pastabas.	Iki gegužės 6 d.
5.	Rezultatų pristatymas vertinimo komisijai.	Gegužės 17 d.

## **Teatro kūrybinio proceso planas**

### **1 variantas. Etiudo režisūra**

1. Išsiaiškinama, kokį etiudą kandidatas norėtų režisuoti, – idėją.
2. Ieškoma idėją atitinkančio literatūros kūrinio.
3. Atrinkto kūrinio skaitymas ir analizė; reikalingo etiudui teksto atranka.
4. Parengto teksto dramaturginė analizė – tikslas, tema, idėja, pagrindinis uždavinys, veiksmo linija).
5. Režisūrinis sprendimas.
6. Įgyvendinimo planas: aktoriai, vieta, rekvizitas, muzika, scenografijas, repeticijų grafikas ir vieta.

### **2 variantas. Vaidmens atlikimas**

1. Kandidatas dalyvauja teatro pamokose, mokytojas žino, kokio tipo vaidmenys jam tinkami.
2. Teatro pamokų metu kuriamas spektaklis, kuriame egzaminą laikantis kandidatas vaidina jam tinkamą pasirinktą vaidmenį.
3. Spektaklį režisuoja mokytojas ar kiti mokiniai.
4. Mokytojas su kandidatu aptaria vaidmens ypatumus, konsultuoja repeticijų procese.